Haapsalu kõrg. algk. 1906; õppis lukksepa-ametit 1906—09; Tallinna ev.-lut. diakonite õppeasutises 1909—12, mil selle lõpetas; täiendavalt edasi õppimas (peamiselt paranduskasvatuse alal) mitmel pool Saksamaal 1912—13; pedag. kurs. Tartus 1916. — Nõdramõistusl. laste kasvatusasutise „Nain" juh. Pärnu-Jaagupis 1913—15; kasvataja Tall-s 1915—16; Vene ja E. sõjaväes 1916—18; Lääne maaval. ametnik 1918—22; Udriku nõdramõistusl. k. juh. ja selle hoolek. asutise juh. abi 1922—30; pärast seda ajakirja „Vikerkaar" toim. l. ja talituse juht, Eesti ev.-lut. kiriku Sisemisjoni S-i paranduskasvatusnõunik ja s-i kasvatus- ja hoolekande-asutiste insp.; viimasel ajal ka kirjastus- ja kommertstegelane. — Vabadussõja ajal „Ühistöö" üleriikl. kesknõuk. l., Läänemaa „Ühistöö" organisaatoreid ja juh.; mitme Haapsalu s-i ja üh-gu asut., esim. ja juh. l. — Avaldanud raamatud *Mõnda nõdramõistusl. laste hoolekandest ja nende kasvatusest* (1921), *Isikuraamat* I (1925), II (1927), *Nõdramõistusl. laste kasvatusasutise ja asutiskooli tegevuse põhijooned* (1926), *Die jugendlichen Schwachsinnigen in Estland* (1928), *Intelligentsi katseleht* (Binet-Simon-Bobertag'i järgi, ühes katseabinõude komplektiga, 1928), *Kasvatusasutistehnika* I, *Skout Inglismaal ja mujal* (1919), *Lääne-Ühistöö mälestusraamat* (1921), *Vabadussõjas lang. läänlaste mälestusalbum* (1926), *Suur sõit* (1930, seiklusjutt), tõlked *Raamatute raamat* (1923, A. Cordes'e järgi), *Polaarsõidud* I—II (1923—24), *Uue maailma avastuslugu* (1929, S. Hedin'i järgi); peale selle avaldanud rea algupäraseid luuletisi ja kirjutisi kutsealalisis, kasvatuslikes ja noorsooajakirjus, ajalehis j. m. — Alal. asuk.: Tall.

VALTER, Johannes, põllumees. Sünd. 24. I 1883 Palmse v. Virum.; vanemad — taluomanik Taniel V. ja Marie (Teinfelt); vallaline. — Lõpetas Vihula „Kalevipoja" S-i k. 1899. — Vihula Kaubatarvit. Üh-se ärijuht 1908—14; maailmasõjas 1914—18; Vabadussõjas 1919—20; põllumees isatalus. — Juh. l. Vihula E. S-is „Kalevipoeg" 1921—29, V. Kaubatarvit. Üh-ses 1922—25 (hiljemini revident) ja Haljala Põllum. S-is 1922. a-st; Kavastu Muusika- ja Laulu-S-i juh. l. 1931. a-st; Haljala lang. sõdurite ausamba komitee juh. l. 1930; kaitseliidu Vihula kompanii pealik 1925. a-st; tegev kohal. v.-omavalitsuses. — Alal. asuk.: Vihula v.

VANAUS, Andres, õpetaja. Sünd. 20. II 1871 Holstre v. Viljandim.; vanemad — talupidajad Jaan V. ja Maret (Kansi); abielus Anna Saks'aga 1902. a-st. — Õppis Lõhavere v.-k., Suure-Jaani klk.-k. ja Viljandi 3-kl. l.-k., mille lõpetas, omandades algk.-õp. kutse 1892. — Õp. Holstre Pirmastu v.-k. 1892—94, S.-Jaani Lahmuse v.-k. 1894—99; Vastemõisa Kabila v.-k. ja pärastise 2-kl. min.-k. juh. 1899—1905; Võisiku 2-kl. min.-k. ja pärastise algk. juh. 1905—23, Kolga-Jaani algk. juh. 1923. a-st mõnda aega, nüüd pensionil. — Oma teenistuskohtades olnud muusika- ja laulukooride organiseerija ja nende juht, näitetegelane, s-ide ja üh-te asut. ja juh. l., kõnepidaja jne.; Kolga-Jaani karskuss-i „Eesmärk" laulukoori juht, K.-J. kaitseliidu malevkonna orkestrijuht, vanem.-kogu l. ja propagandapealik, K.-J. tarvit.-üh-gu juh. l., K.-J. kütirühma juh. l., K.-J. Villem Reiman'i nim. rahvamaja ehit. kom. l., K.-J. ev.-lut. kog. nõuk. juh. l.; tegev ka kõigis teistes K.-J. org-ides. — Teenete eest saanud Kotkaristi 1931. — Polit.: rahvaerak. — Alal. asuk.: Suure-Jaani.

VARES, Jaan, arst. Sünd. 21 I 1889 Sova t. Aidu v. Viljandim.; vanemad — talupidajad Jaan V. ja Ann (Jaanson); abielus Elise Luts'uga 1918. a-st. — Õppis Aidu v.-k., Paistu klk.-k., Viljandi l.-k., mille lõpetas 1907; õiendas eksternina küpsuseksami Moskvas 1908; õppis Moskva ülik. arstiteadusk. 1909—17, mil selle lõpetas. — Tegelik ja kooliarst Viljandis 1918. a-st. — E. Vabadussõja ajal Viljandi „Ühistöö" (hiljemini E. Punase Risti) haigemaja juh.; E. Punase Risti Viljandi komitee esim. 1921. a-st; Viljandi linnavolik. l. 1920. a-st, linnapea 1924—27. — Teenete eest saanud „Ühistöö" ja E. P. Risti mälestusmärgid. — Polit.: rahvaerak. — Alal. asuk.: Viljandi.

VARMA, Aleksander, õigusteadlane. Sünd. 22. VI 1890 Hindreku t. Viinistu külas Kõnnu v. Harjum.; vanemad — talupidaja ja kalastaja Johannes V. ja Eliisabet (Piibemann); abielus Anna Pulk'iga 1918—27, Marta